

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

The Participation Academic Administration of School in the Pong Nam Ron
Subdistrict Educational Quality Development Center under the Chiang Mai
Primary Educational Service Area Office 3

รุ่งนภา เจริญธรรม^{1*}, ลีทธิชัย มูลเขียน², สุรัตน์ ศรีตาเดช³, ประกอบ สารสวรรค์⁴
Rungnapa Chareontham^{1*}, Sittichai Moonkein², Surat Sridadet³, Prakob Sarawan⁴

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย

North-Chiang Mai University, Thailand

* Corresponding Author E-mail : patty.rungnapa@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 60 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ แบบเจาะจง จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 คือ สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ โดยพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่และส่งเสริม ให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งครูที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ไปช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก จัดทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนและพัฒนาพื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย

คำสำคัญ : 1. บริหารงานวิชาการ; 2. มีส่วนร่วม; 3. โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน

Abstract

The purpose of this study was to study the participatory academic management of schools in the Pong Nam Ron Sub-district Educational Quality Development Center under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The population was 60 school administrators and teachers in the year 2023 and 8 qualified persons chosen by the purposive selection in an interview. The research instrument was a questionnaire and an interview form. The statistic used to analyze the data included the mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that the participatory academic management of schools in the Pong Nam Ron Educational Quality Development Center under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, was overall at a high level. When considering in descending order, the highest average aspect was the development of the learning process at the highest level, followed by the measurement, evaluation, and transfer learning credits at a high level, the development and use of technology media for education at a high level, and the development of learning resources at a high level. The lowest average term was the development of the school curriculum at a high level.

Guidelines for the development of participatory academic management of schools in the Educational Quality Development Center, Pong Nam Ron Sub-district, Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3 was that schools should arrange for school administrators, teachers, educational personnel, school boards to participate more in planning for the development of school curriculum. All personnel should participate in planning for the development of the learning process by developing school administrators, teachers, educational personnel to develop the learning process and encourage learning management plans that focus on learners, participate in improving the rules and practices for measuring and evaluating, encourage cooperation between schools in the Educational Quality Development Center, send teachers who specialize in each subject from large schools to help small schools, organize field trips in the community-based learning resources, and develop the school area as a community learning resource.

Keywords: 1. academic management; 2. participation; 3. schools in the Pong Nam Ron Sub-District Educational Quality Development Center

บทนำ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และการสร้างระบบ การผลิตพัฒนาครูที่มีคุณภาพ จึงมีนโยบายให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พึ่งตนเองได้ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะจำเป็นของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนรวมถึงพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน มีทักษะ

การปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาตนเองทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านวิชาการ ควรอย่างยิ่งในการมุ่งเน้นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริงรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการให้มีคุณภาพอยู่เสมอ ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม (ณัฐพงศ์ จันทนะศิริ และบุญฤทธิ์ บุญมา, 2559, หน้า 24-27)

โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน บริหารจัดการศึกษาภายใต้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การบริหารงานในสถานศึกษายังเกิดปัญหาและมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน เนื่องจากนักเรียนมีหลากหลายชาติพันธุ์ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องปรับวิธีการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่ต้องส่งเสริมความร่วมมือกันให้ครูมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์และร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

บทความวิจัยนี้นำเสนอการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน เพื่อให้ผู้บริหารนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการนำไปพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาบุคลากร ตลอดจนเห็นความสำคัญให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย แบบผสมผสานวิธี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คนและครู 56 คน ในโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 60 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของ เนตรนภา ภูสำเภา (2560), ปาริชาติ สุนทร (2560), สุทธิศรี คำมะโน (2560), บรรษา ใจกล้า (2561), อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์ (2562), วิชิตา แยมศรี (2564) และสุนันทา จันทรชุกกลิ่น (2565) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3)

ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 5 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

2. แบบสนทนากลุ่มแบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นคำถามสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ด้าน	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์โป่งน้ำร้อน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		μ	σ	แปลผล
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.34	มาก
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.61	0.36	มากที่สุด
3	ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.37	0.63	มาก
4	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.20	0.40	มาก
5	ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.15	0.50	มาก
	โดยรวม	4.24	0.35	มาก

จากตาราง 1 พบว่า โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของท่านในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้าน

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีส่วนร่วมจัดอัตรากำลังท่านเข้าสอนตามสาระการเรียนรู้ครบชั้นเรียนอย่างเหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียนและตามบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมวางแผน จัดทำแนวทางการวัด ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตามตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการจัดทำเครื่องมือพัฒนา ตัดสินผลการเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลจากความสามารถของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมส่งเสริมผู้เรียนให้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ จัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีส่วนร่วมประเมินผลการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปงน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ผลดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยพัฒนาท่านเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และส่งเสริม ให้ท่านจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลให้มากขึ้น โดยให้ท่านจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระ

การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท่านดำเนินการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียน ร่วมกันพัฒนาระบบบรอกคะแนนที่เสถียรและเอื้อต่อการประเมินผล

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีความร่วมมือของท่านที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ไปช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้รวมทั้งนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้องค์กรภายนอกเข้ามาร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ จัดทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนและพัฒนาพื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลปงน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิศรี คำมะโน (2561 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาว่า โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ด้านการพัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้โรงเรียนควรให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้โดยพัฒนาครู เพื่อพัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ จักรพันธ์ แก้วพันธ์ (2566 : 23) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ว่า โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครบทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียนให้คล้องกับท้องถิ่นและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาการส่งเสริม เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาต่างๆ ให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ ด้าน ศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้พัฒนาหลักสูตรพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมการสรุปการประเมินผล การดำเนินงานและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาระบบบรอกคะแนนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ

ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์รวมทั้งจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และส่งเสริม ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณญา เปลี่ยนพิพัฒนา (2560 : 26) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ นั้นท่านต้องมีจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์รวมทั้งจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการ มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และให้มีจัดให้ มีการนิเทศการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูด้วย และสอดคล้องกับ อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์ (2562 : 34) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน เป็นสำคัญและต้องสอดคล้องกับบริบทของสังคม

ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลให้มากขึ้น โดยให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท่านดำเนินการ วัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียน ร่วมกันพัฒนาระบบบรอกกะแนที่เสถียรและเอื้อต่อการ ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์ (2561 : 39) กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน ควรการวางแผนการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้และเป็นไปตาม แนวทางของหลักสูตร โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและไปยังสถานศึกษาอื่น และสอดคล้องกับปรีดี ฤทธิรงค์ กองนาคู (2560 : 63) กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผล เป็นการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการ เรียน การสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการ จัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอนโดยเน้น การ ประเมินสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและ อื่นๆ ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

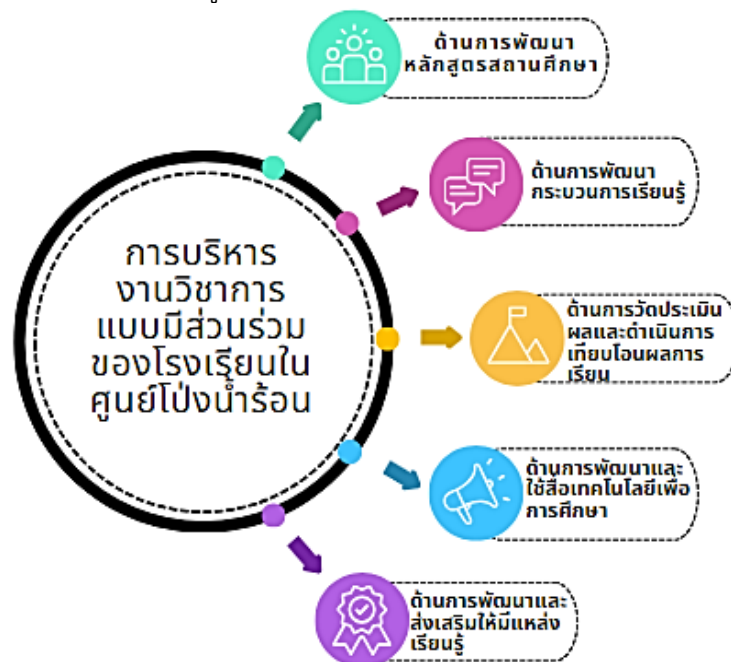
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร ทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมปรับปรุงและ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้รวมทั้งนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น และ ควรส่งเสริมให้องค์กรภายนอกเข้ามาร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ จัดทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนและพัฒนา พื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิกานต์ รอดเรือง (2565 : 45) กล่าวถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ว่าเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารความรู้ และประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง สามารถคิดเองปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเองจนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุก เวลาทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติหรือ แหล่งเรียนรู้ที่บุคคลสร้างขึ้น ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดแหล่งเรียนรู้ใน

สถานศึกษาที่พัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งการเรียนรู้ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์การแหล่งเรียนรู้รวมถึง การเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และแลกเปลี่ยน เพื่อนำไปพัฒนาหน่วยงานของตนต่อไป และสอดคล้องกับ อัครวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562 : 42) กล่าวถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ว่าการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายนอกและ ภายในสถานศึกษา มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ในชุมชน ในท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อจัดสร้างองค์ความรู้ใหม่ ตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีความร่วมมือ ส่งครูที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ไปช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์ใจ พุฒจิตร์ (2562 : 115) กล่าวถึง การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาว่า วิเคราะห์ กำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่อง การจัดหาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อจัดสร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนา ห้องสมุด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากร ในการผลิต และพัฒนาการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา และสอดคล้องกับ สุทธิศรี คำมะโน (2560 : 36-37) กล่าวว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุป

จากการวิจัยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปความทำวิจัยประเด็นเกี่ยวกับ การศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันขององค์กรมีผลต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จักรพันธ์ แก้วพันธ์. (2565). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(1), 19-35.
- ณัฐพงศ์ จันทนะศิริ และ บุญฤทธิ์บุญมา. (2559). *กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาในหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ*. กรุงเทพฯ : โครงการสานพลังประชารัฐ.
- เนตรนภา ภูสำเภา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มท่าจีนก้าวหน้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

- บรรชา ใจกล้า. (2561). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขต เมืองเกษ
ปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัดถรณ์ กองนาคว. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 [ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏว
ไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี.
- วรัญญา เปลี่ยนพิพัฒน์. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา ในกลุ่มอำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
[ศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิตา แยมศรี. (2564). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบาง
ขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร [ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.
- สุทธิกานต์ รอดเรือง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใน
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1
[ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุทธิศรี คำมะโน. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานใน
สถานศึกษาของกลุ่มสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 [วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุนันทา จันทร์ชุกลิน. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา,
12(1), 78-90.
- อัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระ
บรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี.